

Korece ve Türkçede Sıfat-Fiil Yapısının Karşılaştırmalı İncelemesi

Tuğçe AKBULUT¹

Öz: Bu çalışma, Korece ve Türkçedeki sıfat-fiil (ortaç, partisip) yapılarını dilbilgisel açıdan karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Sıfat-fiil ekleri, her iki dilde de, bir ismin önünde bulunan ve ismi niteleyecek olan bir fiilin sonuna getirilerek sıfat tamlamaları oluşturmakta ve eklendiği fiilleri belirli bir zaman içinde nitelemektedir. Ortaya çıkan bu sıfatlar, özne konumundaki ismi niteleyerek yan cümlenin öznesi haline gelebilmekte ve söz dizimi açısından da aynı hareket edebilmektedir. Türkçede sıfat-fiil ekleri, zaman ve kip belirleyici özellikler taşıırken, Korecedeki sıfat-fiil ekleri daha sınırlı bir çeşitlilik sunmakta ve zaman konusunda daha keskin sınırlar çizmektedir. Buna rağmen iki taraf da benzer işlevleri yerine getirmektedir. Aynı zamanda Korece için ayırt edici bir nitelik olan sıfat yapım eki $-(으)ㄴ$ /eun/ veya sıfat-fiil eklerinin önünde kiplik anlam ifade eden eklerin varlığı, dilbilimi açısından dikkat çekici ve değinilmesi gereken bir varoluşu ortaya çıkarmaktadır. Sıfat fiil kullanımı, her iki dilin söz diziminde de önemli bir rol oynar ve dillerin dilbilgisel yapıları üzerindeki benzerliklerin ve ayrıcalıkların fark edilebilmesini sağlar. Bunları ifade etmek, Altay dil ailesine bağlı olduğu kabul edilen iki dilin bir de sıfat-fiiller yönünden etkileşimlerine ışık tutmak adına önemlidir. Bu çalışmada, Korece ve Türkçenin sıfat-fiil yapıları ifade edilerek bu dillerin tipolojik özelliklerini ortaya koymak temel alınmıştır ve dil tipolojisi adına yeni perspektifler sağlamak amacıyla nitel bir analiz yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Kore dili, Türk dili, Sıfat fiil yapısı, Morfoloji.

Comparative Analysis of Adjective-Verb Structure in Korean and Turkish

Abstract: This study analyzes the participial adjectives (participle, particle) structures in Korean and Turkish from a grammatical point of view. In both languages, participial adjectives suffixes form adjective phrases by being placed at the end of a verb preceding a noun that will qualify the noun and qualify the verbs to which they are attached in a certain tense. These adjectives can become the subject of the subordinate clause by qualifying the subject noun and can act in the same way in terms of syntax. While participial adjectives affixes in Turkish are tense- and modal-determining, participial adjectives affixes in Korean offer a more limited variety and draw sharper boundaries on tense. Nevertheless, both sides fulfill similar functions. At the same time, the presence of the adjective-forming suffix $-(으)ㄴ$ /eun/, which is a distinctive feature for Korean, or the presence of modal suffixes in front of participial adjectives suffixes reveals a linguistically remarkable existence that needs to be addressed. The use of participial adjectives plays an important role in the syntax of both languages and allows one to recognize similarities and distinctions in the grammatical structures of the languages. Expressing these is important in order to shed light on the interaction of the two languages, which are considered to belong to the Altaic language family, in terms of adjective-verbs. In this study, the participial adjectives structures of Korean and Turkish are expressed in order to reveal the typological features of these languages and to provide new insights for language typology.

Key words: Korean language, Turkish language, Participial adjectives, Morphology.

¹ Dr, tugceakbulut1@gmail.com / ORCID: 0009-0005-2993-9075.

Giriş

Günümüze kadar yapılmış olan karşılaştırmalı dil bilimi araştırmalarının çoğu, Koreceyi değerlendirirken Altay dil ailesi perspektifi üzerinden değerlendirmiştir. Bu değerlendirmeler, çoğunlukla Korecenin Altay dil ailesine ait olduğu yönündeki görüşlere katkı sağlayacak şekilde yapılmış, bu dillerin dilbilgisel açıdan benzerlikleri ve farklılıkları vurgulanmıştır. Bunun sonucunda iki dil arasındaki bağlantının genetik akrabalık üzerinden mi yoksa dil ilişkileri sonucu mu varolduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, özellikle Ramstedt tarafından yapılan araştırmalar, Korecenin Altay dilleri ile ilişkisini ortaya çıkarmıştır. Bu ilişki, karşılaştırmalı dil bilim çerçevesinde, önceleri temel ses benzerlikleri ve söz varlığı üzerinden incelenirken, sonraki zamanlarda fiil morfolojisi üzerinden incelenmeye başlanmıştır. Bu bağlamda, fiillerin yapısına katılarak onları niteleyici özellikte bir isme dönüştüren ve yan cümle kurulmasında temel bir eleman rolü üstlenen sıfat-fiil ekleri önemli bir gramer unsurudur.

Korece ve Türkçede sıfat-fiil kullanımı kısaca şöyledir:

- İki dilde de sıfat-fiillerin kullanımı oldukça yaygındır.
- Ekler, iki dilin de sondan eklemeli olma özelliği sebebiyle fiillerin köklerine ve gövdelerine direkt olarak eklenmektedir.
- Sıfat-fiil ekleri bir öbek oluştururken iki dilde de sola doğru dallanmaktadır.
- Fiillerin yapısına katılarak niteleyici özellikte, sıfatımsı isimler meydana getirmektedirler.
- Yargı bildiren iki ifadeyi birbirine bağlayarak, söz konusu ifadeyi yan cümlenin öznesi haline getirebilmektedirler.
- Zamanı yansıtmada benzer nitelikli yapılar bulunmaktadır. Ekler, kendi içlerinde belli bir zaman yüklü olup eklendikleri eylemi o zamana sürüklemektedirler.
- Korecede sıfat-fiil ekleri dışında, Türkçede bulunmayan bir de sıfat yapım eki vardır. Bu ek, hareket fiillerine getirilerek zaman noktasında fiillere bir hareket katan sıfat-fiil ekleri dışında kalan, yalnızca sıfatlaşmaya eğilimli niteleyici fiillere ve isimlere gelen O|ㄷ /ida/ biçimine eklenen bir yapım ekidir. Dolayısıyla sıfatların oluşum yöntemleri açısından iki dil arasında farklılık bulunmaktadır.

Bu çalışmada, Korece ve Türkçedeki sıfat-fiil eklerinin zaman, kip ve çekim gibi morfolojik işlevleri karşılaştırmalı dil bilim analizi ile incelenmiş; bu eklerin tipolojik özellikler açısından birbirine ne ölçüde benzediğini veya farklılaştığını değerlendirmek için dil tipolojisi disiplini temel alınmıştır. Korece ve Türkçe, eklemeli (agglutinative) bir tipolojiye sahip iki dil olarak,

sıfat-fiil yapılarında belirgin benzerlikler ve farklılıklar sergiler. Bu disiplin, iki dilin sıfat-fiil eklerinin yapılarını ve işlevlerini karşılaştırarak, dil tipolojisi içinde nasıl benzer ya da farklı kategorilerde yer aldıklarını açıklamaya olanak sağlamaktadır.

Amaç, Korece ve Türkçedeki sıfat-fiil yapılarını dil tipolojisi perspektifinden karşılaştırarak, iki dilin morfolojik yapısında, varsa ortak dilbilgisel temelleri ortaya koymak ve Altay dilleri arasındaki tarihsel ve yapısal ilişkilerin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesi gerektiğini vurgulamaktır.

Türkçedeki zaman kodlu sıfat fiillerin Korecedeki karşılıklarına değinmek üzere, bu yazıda öncelikle Türkçedeki belli başlı sıfat-fiil ekleri üzerinde durulmuştur. Çünkü Türkçedeki ve Korecedeki sıfat-fiil ekleri karşılaştırıldığında Türkçedeki çeşitlilik daha fazladır. Korecede yalnızca üç tane sıfat-fiil eki bulunmaktadır ve her biri zaman noktasında kendi sınırlarını çizmişlerdir. Türkçede ek çeşitliliğinin fazla olması, aynı işi yapacak çok sayıda elemanın varlığının bir göstergesidir ve bu, dil gelişimi sürecinde o ek üzerinden çeşitli kiplik anlamlar ortaya çıkarmaktadır. Tıpkı Korecedeki cümle sonu bitirme eklerinin yahut honorifik adı verilen saygı ifadelerinin Türkçeye göre daha fazla olması gibi, farklı ekler aynı işi yapmakta ve bu sayede tek bir işe odaklanmak yerine başka görevler de üstlenme olanağı bularak özellikle kiplik anlam üretiminde öne çıkabilmektedirler.

Türkçede Sıfat-Fiil Ekleri

Türkçedeki sıfat-fiil kavramı, birçok tanım ve tarif ile, birçok araştırmacı tarafından özellikle morfolojik bağlamda incelenmiş, fiillerin köklerine ve gövdelerine getirilen parçacıklar olarak eylemsi/fiilimsi kategorisinde, isim-fiiller ve zarf-fiiller ile birlikte ele alınmıştır. Bu eklerin çekim ekleri ya da yapım ekleri kategorisinde olup olmadığı da yapılan çalışmalarda tartışılmalı bir konu olmuştur. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır: Çağatay (1947) *Eski Osmanlıca'da Fiil Müştakları*'nda, sıfat-fiil eklerinin fiil çekim ekleri arasında sayıldığından, zaman ifade edebilmelerinden, cümleler arasında bir bağ yaratabilmelerinden veya ma olumsuzluk ekini alabilmelerinden bahsetmektedir. İsim-fiil eklerinden biri olan mastar ekleri kelimeyi isme dönüştürmektedir; sıfat-fiil ekleri ise aynı mantıkla kelimeyi sıfata dönüştürmektedir.

Günümüze kadar eylemsiler adına yapılmış olan, Eraslan² (1980)'a ait *Eski Türkçede İsim Fiiller* ve Gökdağ (1993)'a ait *Oğuz Grubu Türk Şivelerinde Sıfat Fiiller* adlı çalışmalar ilk sayılabilecek nitelikte çalışmalardır. Gökdağ, her bir sıfat fiillin Türk şivelerinde isim olarak,

² Eraslan, K. (1980). *Eski Türkçede İsim-Fiiller*. İstanbul: İÜEF Yayınları.

sıfat olarak, yüklem olarak ve birleşik fiilin isim unsuru olarak nasıl kullanıldığına dair detaylı bir inceleme yapmıştır.

Akerson ve Özil (2015), bir fiili sıfata dönüştürürken kullanılan eklerin ne tür bir nitelendirme işlevi kazandığına değinmiş ve bu ortaç eki seçimlerinin hangi ölçütlere göre yapıldığını ve nitelenmekte olan ögeyi yan cümlenin bir parçası olma hususunda değerlendirmiştir. Bu noktada, sözlükte doğrudan yer alan ve sınırlı sayıda olan, güzel, çirkin, geniş, dar, kısa, uzun türünden sıfatlara bakarak, fiillerden ortaya çıkmış olan eylem ağırlıklı nitelendirmelerin daha dinamik ve daha üretken olduğundan bahsedilmiştir.

Erdal (2004)'ın *Eski Türkçenin Grameri* adlı çalışması ise bu eklerin Eski Türk metinlerinde nasıl bir görünüm ve görevde oldukları konusunda bilgi vermektedir. Burada bitimli fiillerin yapısına katılan biçim birimler dışında, bitimsiz fiillerin de yapısına katılan sıfat-fiiller, gelecek zaman sıfat-fiilleri, geçmiş zaman sıfat-fiilleri, şimdiki zaman sıfat-fiilleri gibi, yüklenmiş oldukları zamana göre adlandırılmıştır. Dolayısıyla belli başlı sıfat fiil ekleri, aynı zamanda yüklem görevinde olup cümlede bitimli fiil de olabilmekte, çeşitli analitik formlar oluşturarak kiplik anlamlar ortaya çıkarabilmektedirler.

Sıfat-fiilleri, birçok farklı ek ve fonksiyon daha ekleyerek ele alan Topçu (2011: 24), doktora tezinde, eklerin tarifine, tanımına, adlandırılmasına, yapım eki veya çekim eki sınıflandırmalarında hangi noktada bulunduğu dair hususları ele almıştır. Bu bağlamda, sıfat-fiil ekleri yapım eki veya çekim eki olarak ifade edilemeyen, “muadil bir ek sınıfını oluşturan ve isim fiil, zarf fiil olmak üzere iki alt fonksiyonun daha sahibi durumundaki fiilimsi eklerinin bir üyesi” konumunda olan eklerdir. Türkçe, anlam bilimi açısından bağlantılı bir dil niteliğinde olması sebebiyle, kimi morfemler ({-İr}, {-mİş}, {-Dİk}) hem türetmede hem çekimde görev alırlar; kimi morfemler ({-İİK}, {-CE}) değişik görevler yüklenirler. Bunlar, tümce oluştururken çok çeşitli biçim birimleri görevlendirerek tümcenin anlamsal bir kıvraklık kazanmasını sağlamaktadır. (Aksan 2009, C.III: 219-220).

Fiilimsiler odaklı yapılmış olan daha detaylı çalışmalarda, genel olarak işlenen belirli sayıdaki sıfat-fiil ekinden, daha farklı ve daha çeşitli şekilde söz edilmektedir. Ayrıca gerek adlandırmasında, gerekse yapım ya da çekim eki sayılıp sayılmamasında net bir fikir birliği henüz bulunmamaktadır. Örneğin adlandırma konusunda, *Türk Dil Bilgisi* 'nde Ergin (1993: 333), *partisip* veya *isim fiil* terimlerini tercih etmektedir. Ona göre, sıfat-fiiller, nesnelere zaman ve hareket bağlamında karşılayan, geçici isimler yapabildiği için çekim ekine ve isimler gibi çekilebildiği için yapım ekine yakın olan, fiillerin isim şekilleridir.

Sıfat- fiil eklerinin nasıl bir gelişim-değişim süreci geçirdiğini anlayabilmek için Eski Türkçe döneminde yazılmış olan metinlerin taranması kritik bir öneme sahiptir. Eski metinlerdeki morfemlerden bazılarını Erdal (2004: 278-320), *Eski Türkçenin Grameri* adlı eserinde, *non-finite verb* (bitimsiz fiil) başlığı altında, şu kategoriler ile vermiştir:

1. Fiilin kök hali (The infinitive)
2. Geçmiş zaman içermeyen sıfat-fiiller (Imperfect participles)
3. Geçmiş zaman sıfat-fiilleri (Perfect participles)
4. Yansıtma sıfat-fiilleri (The projection participles)
5. Gelecek zaman sıfat-fiilleri (The prospective)
6. Zarf-fiil (Converbs)
7. Şart eki (The conditional)

Bu kategoriler dışında Erdal'ın incelediği geniş zaman, gelecek zaman şekilleri de bulunmakta, burada da bu eklerin hem bitimli fiil olarak hem de sıfat-fiil olarak kullanımına değinilmektedir. Eski Türkçede kullanılan sıfat-fiil eklerini Ercilasun (2011: 184-185) ise, *-mİş*, *-dUk*, *-(X)gmA*, *-(X)r ~ -Ar*, *-mAz*, *-sIk* ve *-DaçI* şeklinde vermiştir.

Eraslan (2012: 118-119), *Eski Uygur Türkçesi Grameri* adlı eserinde, Uygur dönemi metinlerinde görülen, yapım eki ve işletme eki özelliği gösteren ekleri *isim-fiil ekleri* başlığı altında şöyle vermiştir: *-dAçI / -tAçI*, *-duç / -dük / tuç / -tük*, *-ğan / -gen / -қан / -ken*, *-ğlı / -gli*, *-ğma / -gme*, *-ğu / -gü / -ku / -kü*, *-mAz*, *-mİş*, *-r / -Ar / -Ur*, *-sıg / -sig / -sık / -sik*, *-yuç / -yük*. Gökdağ (1993: 67-77) ise, Oğuz grubu Türk şivelerinde kullanılmış olan sıfat-fiil eklerini şöyle vermiştir: *-cAk / -acağ / -AcAk*, *-An / -ân*, *-AsI*, *-DIk / -dıg*, *-duğ / -Düü / -Tüü*, *-mAll*, *-mAz / -mêz*, *-mXş*, *-(X)r / -êr*, *-yan / -yên*.

Günümüz Türkçesinde genel olarak kabul gören sıfat-fiil ekleri, Leontiç (2017) tarafından "Türkçede Fiilimsiler" adlı yazısında, "*-An (-an, -en)*, *-r, (I)r, -Ar (-ar, -er)*, *-mAz (-maz, -mez)*, *-AcAk (-acak, -ecek)*, *-mİş (-mış, -miş, -muş, -müş)*, *-Dık+I (-dık, -dik, -duk, -dük, -tık, -tik, -tuk, -tük)*, *-AsI (-ası, -esi)*" şeklinde verilmiştir.

Topçu (2011: 171-198), bu ekleri daha da çeşitlendirerek ifade etmiştir: *-Ø*, *-sA*, *-mA*, *-mAdA*, *-(y)AsIcA*, *-mAktA*, *-(y)A*, *-gAç*, *-gAn*, *-KIn*, *-(y)An*, *-AğAn*, *-(I)yor*, *-mİş*, *-z*, *-(I)ksIz*, *-DIK*, *-(y)AcAk*, *-I*, *-(y)IcI*, *-DI*, *-II*, *-(I)k*, *-mAll*, *-AlAk* *-(A/I)kII* *-mAkII*, *-(I)m*, *-(I)mII*, *-(I)mIIk*, *-(A/I)r*, *-(A/D)rIII*, *-(y)IşII*, *-(I)ksIz* gibi ekleri incelemiştir. Ergin (1993: 333-338), bu ekleri *Partisipler* başlığı altında şu şekilde vermiştir: *-An*, *-Xr*, *-mXş*, *-DXk*, *-AcAk*, *-mAz*, *-AsI*, *-DI*,

-mAlI, -dAçI. Ona göre, bu ekler sayesinde, diğer birçok dilde olduğu gibi birleşik cümlelerle karşılanan ifadeler, daha sade ve yardımcı cümlelerden uzak bir şekilde kurulabilmektedir.

Karabulut ve Ulutaş (2011), “Türk Dili Sıfat-Fiilli Yapı Tipolojisinin Japon, Kore ve Macar Tipolojileri ile Karşılaştırılması” adlı yazıda, bahsi geçen ve fiilleri isimleştirme noktasında oldukça benzer olan bu dillerin sıfat fiil yapılarını, Chomsky’in yapısalcılığı üzerinden hareket ederek yüzey yapı ve derin yapı şeklinde incelemiştir. Burada sıfat fiillerin yapısı *ad öbeği* taşınımı ve *boşluk kuramı* ile karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Görülmüştür ki sola dallanarak tamlama kuran bu diller, yalnızca sıfat tamlamaları konusunda değil, aynı zamanda tamlayan-tamlanan sıralaması ile isim tamlamaları oluşturmada da benzerlerdir.

Türkçede niteleyici isimler meydana getirerek nesnelere karşılayan yapıları, sıfat tamlamalarının birinci ögesini oluşturan sıfat-fiil yapısı genel anlamda -An, -AsI, -mAz, -Xr, -DXk, -AcAk, -mXş ekleri tarafından karşılanmaktadır. Bunlardan bazıları şahıs eki ve zaman kipleri ile bitimli fiillerin yapısına katılabilen eklerdir.

Geniş / Şimdiki zaman sıfat-fiil eki: -An

Eski Türkçedeki şekli -gAn olan, ancak o dönem metinlerinde sıfat-fiil işlevinde kullanılmayan ek, -g/-ğ sesinin düşmesi sonucu oluşmuştur. Ekin gelişimi ve Oğuzcalaşmış -An şeklinin ortaya çıkışı ile ilgili, Akar (2003: 104) “-GAn Sıfat Fiil Eki” yazısında, runik metinlerde yaygın olmamasına rağmen, Kıpçak ve Uygur yazı dillerinde sıklıkla görüldüğünü, Runik metinlerde sıfat-fiil işlevinden çok, isim yapma işlevi ile bulunduğunu ifade etmektedir: tabışgan “tavşan” (Tonyukuk Yazıtı I/G 8), kapgan “kapan, fatih” (Tonyukuk Yazıtı II/D 51). Ancak Eraslan’a (2012: 375) göre -gAn şekli ile ek, Köktürk ve Uygur döneminde yaygın değildir, ancak Uygur döneminin sonlarında ortaya çıkmış olması muhtemeldir.

Gabain (2007: 82-84) tarafından *isim-fiil* şeklinde adlandırılan *DUK*, *-GU*, *-sIG*, *-mIŞ* gibi ekler sıfat-fiil görevinde sıklıkla görülen ekler olmuşlardır. Ancak -GAn ekinden bu başlıkta söz etmemiştir. Ek günümüz Türk yazı dillerinde çeşitli görünümde, sıfat-fiil göreviyle kullanılmaktadır. Mesela Gökdağ (1993: 105-106) bu ekin “Azerbaycan Türkçesinde -An/-yAn; Türkmencede -An/Ān; Gagauzcada -An şeklinde” kullanıldığına değinmiştir. Ergin (1993: 334) ise, bu ekin Azerbaycan Türkçesinde -AndA (-dA lokatif eki) şeklinde olup -InCA zarf-fiil anlamındaki biçiminden bahsetmiştir.

Mansuroğlu³, Uygur dönemi metinlerinde sıfat olarak kullanıldığında genellikle şimdiki zamanı ifade ettiği bilgisini vermektedir (Eraslan 2012: 375). Ancak bu zamansal kullanım, günümüzde -An şekli ile genel olarak geniş zaman sıfat fiil görevindedir. Bağlama dayanarak bir ifade üç farklı zamanda ve anlamda karşılanabilmektedir:

uyu – (y)**an** çocuk: Genel olarak uyuyan, uykuyu seven bir çocuğu kasteder. (Geniş zaman anlamı).

uyu – (y)**an** çocuk: Şu an yatağında uyumakta olan bir çocuğu kasteder. (Şimdiki zaman anlamı)

uyu – (y)**an** çocuk: Uyumak eylemini çoktan bitirmiş, uyumuş uyanmış olan bir çocuğu kasteder. (Geçmiş zaman anlamı)

Geçmiş zaman sıfat-fiil ekleri: -mİş, -mUş / -Dİk, -DUk

Genel olarak geçmiş zaman anlam alanında bulunan sıfat fiil ekleridir. Yılmaz (2006: 161,167) bunlardan -Dİk eki ile ilgili (ayrıca –(y)EcEk ve –(y)Esİ), bir eylemi isim gibi nesne olarak veya bir sıfat gibi nitelendirici olarak konumlandırılan işlek bir *sıfatımsı isim şekli* olarak bahsetmektedir. -Dİk, eylemleri geçmiş zaman dışında şimdiki zamana da sürükleyebilmektedir. Mansuroğlu bu ek için, edinilmiş olan bir niteliğin şimdiki zamanda da sürdürülebilir olduğunu belirtmiştir (Eraslan 2012: 371).

Gökdağ (1993: 73) ekin oluşumunu ifade etmek üzere Brockelmann, Bişev, Kononov, Ramstedt gibi araştırmacılarının görüşlerine değinmiştir. Kononov⁴'un ekin gelişimini -turgan, durgan kelimesine götürmesinden söz etmektedir. Ona göre, -turğan > -durgan > -tıgan > -dıgan > -tıg > -dığ > -tık > -dık şeklinde bir gelişme gösteren, oldukça erken tarihli bir ektir ve -dİk şeklini aldıktan sonra Orhun-Yenisey Yazıtlarında sıfat-fiil görevinde kullanılmıştır. Ramstedt⁵ ise d/t ekine fiilden isim yapan -k ekinin getirilmiş olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca Ramstedt, bu ekin Moğolcadaki şeklinin -dak olduğu bilgisini de vermektedir.

Ekin en bilindik özelliği iyelik eki alarak kullanılıyor olmasıdır: gör-düğ-ü-m, yap-tığ-ı-n. Eşitlik eki -çA almış olan hali ise, sıfat-fiil görevinden sıyrılarak zarf-fiil görevi kazanmaktadır: al-dık-ça, gel-dik-çe (Ergin 1993: 335-336).

-mİş eki, Eski Türkçe döneminde, genel anlamda geçmiş zaman sıfat-fiil (perfect participle) eki olan ve genellikle *ärür /ärmöz* ifadeleri ile takip edilen bir parçacıktır: “nägüniñ küçüintä bo

³ (age) Mansuroğlu, M. (2012). Türkiye Türkçesinde Söz Yapımı Üzerine Notlar. *TDED*, X, s.20-21.

⁴ (age) Kononov, A. N. (1956). *Grammatika Sovremennogo Turetskogo Literaturnogo Yazıka*. s. 437-438.

⁵ (age) Ramstedt, G. İ. (1957). *Vvedenie v Altayskoe Yazıkoznanie*, Morfolojiya, s. 238.

aguluğ yılanlar bo montag körksüz aźunta tugmışlar? otgurak uktı: övkä nızvanı küçüintä munta tugmış ärür (MaitH Y 174-6 / Bu zehirli yılanlar neden böyle çirkin doğmuşlar? O açıkça anladı ki, onlar, öfkenin kalıntısı/lekesi yüzünden böyle doğmuşlar.)” Kiři zamirleri ile kullanıldığında normal bir geçmiş zaman yapısı oluştururken, bir de “başkasından duyulan” anlamı ile ikincil / dolaylı (*indirective*) kullanımı bulunmaktadır (Erdal 2004: 268).⁶ Genel anlamda geçmiş zaman sıfat-fiili olması, bengü taşlarda sadece 3. şahıslarda öğrenilen geçmiş zaman ifade etmesi ile ilgilidir: *ögleşmiş* “danışmış”, *timış* “demiş”, *tutmuş erinç* “tutmuştur” (Ercilasun 2011: 183). Gabain (2007: 81), *belirsiz zaman (anlatılan geçmiş zaman)* olarak ele aldığı ekin n ağzında, yani Mani metinlerini ve erken tarihli Budist Uygur dönemini içeren metinlerde, bazen *-mař*, *-māř*, yuvarlak ünlülerden sonra ise *-muř*, *-müř* şekillerinin kullanıldığını belirtmiştir.

Bu ekler günümüzde geçmiş zaman sıfat-fiil eki olarak kullanılmaktadırlar. Aynı zamanda çekimli fiillerin yapısına katılarak geçmiş zaman kipi vazifesiyle kendilerinden sonra şahıs eki veya bildirme eki alabilmektedirler. Bunu yaparken genellikle duyulan bir bilginin geçmiş zaman doğrultusunda iletilmesi durumu söz konusudur.

Gelecek zaman sıfat-fiil eki: -AcAk

Gelecek zaman anlam alanındaki sıfat-fiil ekidir, ayrıca şahıs ve bildirme ekleri alarak çekimli bir fiilin yapısına katılabilmektedir. Ancak Eski Türkçede bu şekli ile bulunmamaktadır. Gabain (2007: 82) eski dönem gelecek zaman eklerini *-gay*, *-gäy* ve *-tAçI*, *-dAçI* şeklinde vermektedir. Hatta *-tAçI*, *-dAçI* eklerini oluşturan *-çI* ve *-çA* fiil şekillerinin de nadiren gelecek zaman eki olarak görüldüğünü ifade etmektedir: *öl-ma-çI* sän “ölmeyeceksin”⁷, *yarama-çI* “uygun değildir”⁸ Bununla ilgili olarak Erdal (2004: 243)⁹, DLT’de ifade edilmiş olan, oldukça nadir

⁶ Erdal, çekimli fiil yapısında, *-mış* ekinin en eski işlevinden söz ederken “kanıtsallık” (evidentiality) işlevinden söz eder (Erdal 2004: 273). Çıkarım yapabilmek, kanıtlarla mümkündür. Kişi öznel olarak kafasında önceden varolan ve kanıt niteliğindeki bilgileri duyduklarıyla birleştirerek iletir. Bu aynı zamanda “indirective” kullanımdır.

⁷ (alıntı örnek) J.G. Ramstedt. Zwei uig. Runeninschriften in der Nord-Mongolei. (R 05).

⁸ (alıntı örnek) V. Thomsen. Turcica. (Tc 29).

⁹ Ekin yapısı ile ilgili olarak, Erdal, *Future verb forms* başlığında, genellikle Uygur dönemi metinlerinde kullanılan *-gAy* ekine değinmekte, içerisindeki *-gA* parçacığının orijinal bir sıfat-fiil eki olduğunu ifade etmektedir. Ona göre *-y*, arkaik bir gösterme zamirinin (**i > inča, inčün*) kalıntısıdır. Runik yazıtlarda *-gAy* olmaması, *-dAçI* ve olumsuz karşılığı *-mAçI*’nın kullanılmasını gerekli kılmıştır. (Erdal 2004: 242-243).

Tekin (1968: 73)’e göre olumsuzluk yapısı, *-mA -gA + çI > -mAçI* şeklinde kısalmıştır (contraction: büzülme). Erdal’a göre buradaki büzülme / kısalma durumu olası değildir.

görülen ve hamile canlılara atıfta bulunan bir -çİ gelecek zaman sıfat-fiil ekinde söz etmektedir: *kulnaçī kīsrak* “hamile (olan) kısarak”.

Köktürkçede gelecek zaman ekinin -DAÇI, Uygurcada -gAy (*bolgay sizler* “olacaksınız”) olduğunu belirten Ercilasun (2011: 278-279), -DAÇI ekinin Uygur döneminde gelecek zaman sıfat-fiili olarak kullanıldığını (*ukıtdaçı maytrısimit* “öğreten maytrısimit”), bunun dışında -sIk ekinin de bu işlevde bulunduğunu ifade etmektedir. Uygurcada kullanılan gelecek zaman sıfat-fiil eki ise -gUIUk / -gUIUg ekidir: *ukguluğ törüler* “bilinmesi gerekli kanunlar”, *budguluğ edler* “elde edilmesi gereken mallar.”¹⁰

Eraslan (2012: 117), *Eski Uygur Türkçesi Grameri*’nde, ekin birleşik bir *isim-fiil* eki olduğunu ifade etmiş ve açılımını şu şekilde vermiştir: -DAÇI < -dA + -çI / -tA + çI: bilteçi (< bil- teçi) “bilen, bilici”. Yazıtlarda, “ol yergerü barsar türük bodun ölteçi sen (O yere doğru gidersen (ey) Türk halkı, öleceksin!)¹¹”, “körügme beglergü yañıltaçı siz” (İtaat eden beyler, sizler mi yanılacaksınız?)¹² ifadelerinde Eski Türkçe döneminde çekimli fiillerle gelecek zaman yapısına katılmış olduğu görülmektedir. Eski Türkçe dönemi metinlerinde -sXK ile birlikte gelecek zaman çekimi yapan -gU eki de bulunmaktadır. Gabain (2007: 56) -ğu / -gü ekinin olabilirlik, gereklilik anlamlarından bahsetmiştir: *kılmaqu kılınç* “yapılmayacak iş, yapılmaması gereken iş”, *alañadturgu saķınç* “zayıflatıcı düşünce”. Eraslan -gU ekinin Uygurca metinlerindeki gereklilik ifade eden sınırlı kullanımı için, *Biđi öze urgu ol* “Yüz üzerine vurmak gerek” (TT, VII, 41, 45) örneğini vermiştir. Aynı zamanda gelecek zaman sıfat-fiil ekidir. Eraslan (2012: 379, 381) -ğu / -gü / -ku / -kü *isim-fiilinin* üç işlevinden söz etmektedir:

1. Hareket anlamı ile *gereklilik* işlevi
2. Hareket anlamı ile *fiil ismi* işlevi
3. Zaman anlamı ile *gelecek zaman* ifade etme işlevi

Eski Anadolu Türkçesi döneminde gelecek zaman sıfat fiili görevini -AsI eki, gelecek zaman görevini ise -IsAr eki üstlenmiştir¹³ (Gökdağ 1993: 79). Ek, EAT sonlarında -AcAk şekli ile ortaya çıkmıştır. Günümüzde en çok kullanılan sıfat-fiil ekidir: doğ-acağ (çocuk), gel-ecek (ay) (Ergin 1993: 336). Henüz yaşanmamış bir zaman olması sebebiyle yüklemel kullanımda bağlama olanak, tahmin, varsayım, zorunluluk, tasarlama/niyet, olasılık gibi anlamlar

(age) 1968: A Grammar of Orkhon Turkic (The Hague: Mouton).

¹⁰ (age) Tekin, Ş. (1976). *Uygurca metinler II. Maytrısimit*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Yayınları, s. 45, 60, 68.

¹¹ KT G8 (Tekin 2014: 22-23).

¹² KT G11 (Tekin 2014: 22-23).

¹³ (age) Timurtaş, Faruk K. (1977). *Eski Türkiye Türkçesi*, İstanbul: s.125, 136-138.

yüklemektedir. Sıfatsız kullanımında ise, eyleme eklenerek ismi nitelik olarak temsil etmektedir (Yılmaz 2006: 166).

Genel itibariyle, sıfat-fiil ekleri, eylem kökenli sözcükleri, isimleri niteleyecek şekilde görevlendirir ve geçici olarak bu eylemleri isme, yani sıfata dönüştürür. Bu dönüşüm iş, oluş, durum fiilleri veya özünde nitelik bildiren niteleyici fiiller ve bir ismi *olmak* ile fiilleştiren yapılar üzerinde gerçekleşir. Bu durum, Korece sıfat-fiillerin yapısında da gözlemlenmektedir.

Korecede Sıfat-Fiil Ekleri

Korecede üç sıfat-fiil eki bulunmaktadır. Bunlar, Korecenin sondan eklemeli bir dil olması neticesinde, eylem kök veya gövdesinin sonuna gelerek yanına almış olduğu ismi, zaman kodlu anlam alanlarında nitelemektedir. Zaman, bu ekler içerisinde oldukça görünürdür, zamana bağlamdaki hareketler ve oluşumlar ile dolaylı yollardan atıf yapmayıp zaten zaman unsuru ile var olmuşlardır: 자다 /jada/ “uyumak”, 아이 /ai/ “çocuk”

자 /ja/ + -(으)ㄴ /eun/ : 잔 아이 /jan ai/ “uyumuş (olan) / uyuyan çocuk”

자 /ja/ + -는 /neun/ : 자는 아이 /janeun ai/ “uyuyor (olan) / uyuyan çocuk”

자 /ja/ + -(으)ㄹ /eul/ : 잘 아이 /jal ai/ “uyuyacak (olan) çocuk”

Mesela buradaki -(으)ㄴ /eun/ doğrudan fiili geçmiş zaman anlam alanına ya da -는 /neun/ şimdiki zaman anlam alanına çekmektedir. Fiiller başka bir zaman içeriğinde değildir, sınırları bellidir.

Korece gramer çalışmalarında -던 /deon/ ekinin de bunlar arasında sayıldığı görülmektedir. Bu sıfat fiiller haricinde bir de sıfat yapım eki (-ㄴ /n/) bulunur.

a. 예쁜 사람 /yeppeun saram/ “güzel (bir) insan”

b. 예뻐던 사람 /yeppeossdeon saram/ “(geçmişte) güzel (olmuş) bir insan”

c. 예뻐진 사람 /yeppeojin saram/ “güzelleşen/güzelleşmiş/güzel insan”

Bu kullanımlar sıfat yapımı açısından doğru kullanımlardır. Buradaki biçimler sıfat yapım ekinin hemen önce gelerek fiile kiplik anlam katan biçim birimler ile ortaya çıkmıştır. a’daki

ifade sıfat yapım eki ile yapılmış, bilindik bir 예쁜 사람 /yeppeun saram/ “güzel insan” ifadesidir. Ancak b ve c’de, Korecede 더 /deo/ ve 지 /ci/ ekleri, sıfat yapım ekinden hemen önce gelmişlerdir. -더 /deo/ Korecede fiilleri geçmiş zaman anlam alanına sürüklerken, -지 /ci/ ise fiile oluş süreci kazandıran ve böylece oluş fiilleri ortaya çıkaran bir ektir. Bu yapılar, sıfat-fiil eklerinin önünde değil, sıfat yapım ekinin önünde kullanılmaktadır.

Lee Yu-ra (2011: 5-6), Koreli araştırmacıların genel olarak kabul ettiği görüşleri şu şekilde vermektedir:

- 1) Yang Dong Hwi (1984) -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/ şeklinde üç çeşit sıfat-fiil eki (관형사형 어미) olduğunu savunmaktadır. Bu, genel bir görüştür. Yani, -던 /deon/ eki buraya dahil değildir. Benzer olarak sıfat-fiil ekleri (관형사형 어미) içerisinde -던 /deon/ ekini almadan sadece diğer üçünü kabul eden Choi Hyeon Bae (1985(1937)), Heo Woong (1984), Kim Seok Deuk (1992)¹⁴ gibi araştırmacılar da -던 /deon/ ekinin analizini şöyle yapmaktadırlar: Bu ek cümle bitirme soneki (선어말 어미) -더 /deo/ ve sıfat-fiil eki -은 /eun/ biçimlerinin birleşmesiyle oluşmaktadır.
- 2) Nam Ki Sim (1972)¹⁵ ve Seo Jeong-su (1979) ise, -던 /deon/ yapısının -더 /deo/ ekiyle anlam ve biçim olarak benzediğini kabul etmektedirler. Yalnız cümle sonu bitirme işlevi olan -더 /deo/ ve sıfat-fiil yapan -더 /deo/ farklıdır. Onlara göre, -던 /deon/ eki bağımsız bir sıfat-yapım ekidir. -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/ ve -던 /deon/ eki olmak üzere dört çeşit sıfat-fiil ekinden söz etmektedirler.
- 3) Lim Hong-Bin (1983), Lee Hyo Sang (1991, 1995¹⁶), Ko Yong Kun (1971) gibi araştırmacıların temsil ettiği diğer bir grup ise, sadece -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/ ekini sıfat-fiil olarak kabul etmektedirler. Bu dört ek, fonem ve işlev açısından benzer olduğu için ve -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/ ve -던 /deon/ ekleri, içerisinde -은 /eun/ barındırdığı için

¹⁴ 김석득. (1992). *우리말 형태론*. 탑출판사.

¹⁵ 남기심. (1972). *현대국어 시제에 관한 문제*. 국어국문학, 합병호, 55-57.

¹⁶ 이효상 (1995). 다각적 시각을 통한 국어의 시상체계 분석. *한국언어학회*.

doğrudan -은 /eun/ eki tahlil edilmiştir. Ekler, tek tek analiz edildiğinde -Ø-, -ㄴ- /neu/, -ㄷ- /deo/ yapılarına ulaşılır. Ancak bunlara zaman noktasından bakıldığında birtakım karşıtlıklar ortaya çıkmaktadır.

Lee Yu-ra (2011) da yazısında üçüncü görüş üzerinden hareket ettiğini, sıfat-fiil ekleri olarak yalnızca -(은)ㄴ /eun/ ve -(은)ㄷ /eul/ eklerini aldığını, ama diğer ikisine de odaklanacağını belirtmiştir. Dolayısıyla Koreli araştırmacılar arasında sıfat-fiil ekleri hakkındaki genel durum bu görüşlere dayanmaktadır.

Bu çalışmada, bu eklerin standart Korecedeki kullanımları göz önünde tutularak -는 /neun/, -(은)ㄴ /eun/ ve -(은)ㄷ /eul/ ekleri sınırları ve görevleri belli olan üç sıfat-fiil eki olarak ele alınmıştır.

Korecede bu sıfat fiil eklerinin dışında bazı görüşlerde, -ㄷ /deon/ eki de geçmiş zamanla ilişkilendirilerek sıfat-fiil eki olarak ele alınmaktadır. Ancak ek, geçmiş zaman anlam alanında olup *hatırlama* amaçlı kullanılmaktadır. Doğrudan sıfat fiil ekleri içerisinde değerlendirilmesi uygun değildir. Çünkü diğer sıfat fiil eklerinden daha farklı bir işleve ve daha karmaşık bir dilbilgisel göreve sahiptir. Sıfat-fiiller gibi doğrudan *niteleme* işlevinde değil, *zamani hatırlatma* işlevinde kullanılmaktadır. Yani, önceden gerçekleşmiş bir eylemi şimdiki zamanda yeniden anımsatır. Olay belirsiz bir şekilde kalmış, tamamlanmamış, yahut geçmişte sürekli olarak yinelenmiş de olabilir. Sıfat-fiiller tamamlanmış ve net eylemler üzerinde hareket etmektedir; bu ek ise belirsizlik, süreklilik gibi işlevlerinden ötürü onlardan daha farklı bir anlam katmanındadır. Çekimli fiillerle birlikte *yardımcı bir zaman eki* gibi kullanılması da onu diğerlerinden ayırır. Sadece eylemi sıfatlaştırmakla kalmamakta, eylemin geçmiş zamanda devamlılığına ve tamamlanmamışlığına da vurgu yapmaktadır. Bu ek daha çok, eylemin gerçekleşme biçimi ve süreci hakkında bilgi vermeye odaklıdır.

Görüşlerde -는 /neun/ şimdiki zaman sıfat-fiil ekinin kabul edilmemesinin iki analizi yapılmıştır (Kim Su Tae 2016: 32):

- a. -는 /neun/ doğrudan bir sıfat-fiil ekidir.
- b. -ㄴ /neu/ + -은 /eun/ şeklinde olup esasen -은 /eun/ ekidir. (Yani, içeriği *geçmiş* barındırır.)

Ramstedt, A *Korean Grammar* adlı eserinde, Korecedeki hareket fiillerinin üç sıfat fiil aldığından söz etmektedir. Ona göre, **sıfat-fiil eklerinin** farkı zaman içermeleridir. Korecede bu ekler **관형사형 어미** /gwanhyeongsahyeong eomi/ (adnominal suffix) adı verilmektedir (2007: 73-74):

관형사형 어미 (sıfat-fiil) ekleri:

- 현재형 (Geniş/Şimdiki zaman biçimi) : -는 /neun/ (present participle)
- 과거형 (Geçmiş zaman biçimi) : -은, -ㄴ /eun, n/ (perfect participle)
- 미래형 (Gelecek zaman biçimi) : -을 /eul/ (future participle)

Ramstedt, niteleyici fiillerin bunlardan özellikle geçmiş ve gelecek zamana sahip olduğunu belirtmiş ve bu fiillere **좋다** /johda/ “iyi, güzel olmak”, **가깝다** /gakkapda/ “yakın olmak”, **춥다** /chupda/ “soğuk olmak” gibi “to be” şeklindeki fiilleri örnek vermiştir.

Paek Pong Ja (2019: 166-169), *한국어 문법 사전* (Korece Dilbilgisi Sözlüğü) adlı eserinde, **관형사형 어미** (sıfat-fiiller) başlığı altında şu eklerden söz etmiştir: -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/. Ona göre, bu ekler fiillerle birleştiklerinde zaman görünüşü ortaya çıkarmaktadırlar. Fiilin türüne göre şöyle kategorileştirilirler:

Kategori	Sıfata Dönüştüren Ek	Zaman İfadesi	Örnek
hareket fiili	-는 /neun/	şimdiki zaman	가는 사람 /kaneun saram/ “gidiyor olan/giden kişi”
동작동사	-(으)ㄴ /eun/	geçmiş zaman	간 사람 /kan saram/ “gitmiş olan kişi”
	-(으)ㄹ /eul/	gelecek zaman	갈 사람 /kal saram/ “gidecek (olan) kişi”
	(sıfat-fiiller)		

durum fiili 상태동사	-(으)ㄴ /eun/ (sıfat yapım eki)	şimdiki zaman	예쁜 꽃 /yeppeun kkot/ “güzel çiçek”
ol- fiili 이다동사	-ㄴ /n/ (sıfat yapım eki) ¹⁷		교수인 남편 /gyosuin nampyeon/ “profesör olan eşim”

Bu tablo, Korecede üç türlü sıfatlaştırma yöntemi olduğunu göstermektedir. Tabloya göre, sıfatlaştırma, durum fiillerinde (상태동사) kullanılan sıfat yapım eki -(으)ㄴ /eun/, isimleri *ol-an* şekline getirmek için *이-* /i-/ üzerine eklenen -ㄴ /n/ ve hareket fiillerine getirilerek harekete zaman yükleyen sıfat-fiil ekleri -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/, -(으)ㄹ /eul/ ile yapılmaktadır.

Durum fiilleri (상태동사) terimi, sıfatlaşmaya eğilimi olan ve sıfat yapım eki ile sıfatlaşarak tamlama kurabilen fiillerin Paek Pong Ja tarafından adlandırılmasıdır. Ancak bu yazıda, bu fiiller için *durum fiilleri* değil, *niteleyici fiil* terimi kullanılması tercih edilmiştir. **Niteleyici fiiller** 형용동사 (~ 형동사), sonuna alacağı bir ek ile sıfat olmaya müsait, sıfatlaşabilmeye temayülü olan fiillerdir. Korece sondan eklemeli bir dil olduğu için, bu fiiller sonlarına -ㄴ /n/ ya da -은 /eun/ **sıfat yapım eki** alıp bir ismi nitelemeye hazır hale gelebilmektedirler.

Aynı zamanda -다 /da/ **mastar ve bildirme eki** de vardır. Türkçedeki mastar eki -mAk ekine karşılık gelen Korecedeki -다 /da/ ekinin, fiilin sıfat gibi kullanılabilmesine izin vermesi nedeniyle oluşturduğu bir karışıklık mevcuttur. Ek, yüklemsel bir konumda olan fiilin sıfat gibi kullanılmasına ve isim bitişli bir yüklem oluşturulmasına zemin hazırlamaktadır. Çünkü bu ek, Korecede mastar eki görevi dışında, aynı zamanda cümle sonu bitirme eklerinden (선어말어미) biri olan *bildirme eki* görevindedir.

¹⁷ -ㄴ /n/ sıfat yapım eki, -(으)ㄴ /eun/ sıfat yapım ekinin sesli harf ile biten fiillerle kullanılan biçimidir. Dolayısıyla aynıdır. *이-* /i-/ fiili, /i-/ seslisi ile bittiği için -ㄴ /n/ biçimi bu fiile eklenen değişmez biçimdir.

-다 /da/ biçimi, en genel cümle bitirme şekillerinin içeriğinde bulunur: -ㅂ/습니다 /bnida, seumnida/, -(는/ㄴ) 다 /-neunda,-nda/, -어(아/여)요 /-eo (a/yeo) yo, -으네 /eune/.

Esas kullanım alanı, mastar olarak kullanımıdır: 마시다 /masida/ “içmek”, 먹다 /meogda/ “yemek”, 쓰다 /sseuda/ “yazmak, kullanmak”, 자다 /jada/ “uyumak”. Koreliler bu eki şu şekilde de kullanmaktadırlar (예쁘다 /yeppeuda/ “güzel/hoş olmak” fiili üzerinden gösterilmiştir.):

1. Ünlem olarak orijinal formda : 예쁘다 /yeppeuda/ “güzel/hoş olmak”

2. Gazete/dergi gibi klasik yazılarda orijinal (bildirme eki) formunda :

a. 수진씨가 한국에 가다. /Sujin-ssiga hanguge gada./ “Sucin Kore’ye gidiyor.”

b. 10년이 지나도 그녀는 여전히 예쁘다. /10yeoni jinado geunyeoneun yeojeonhi yeppeuda./ “10 yıl geçse de hala güzel.”

a’da 가- fiiline eklenen -다, bir hareket fiili üzerindedir. 갑니다 /gamnida/, 가요 /gayo/ gibi bitirilebilecek bir yüklem, doğrudan orijinal mastar haliyle (가다 /gada/ “gitmek”) kullanılmıştır ve bu durum Korece için olağan bir durumdur. Özellikle romanlarda, gazete ve dergi yazılarında, haber sitelerinde bu şekilde bir kullanım göze çarpmaktadır. Yazıya daha klasik ve sade bir görünüm vermektedir. b’de ise bitiş, yüklemse anlamda bir nitelik fiili kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Aslında bu ek, cümlelerin ikisinde de bildirme eki göreviyle kullanılmıştır ve üzerine sıfat yapım eki olan -ㄴ/n/ ya da -(으)ㄴ /eun/ ekini almamıştır.

Karşılaştırma ve İnceleme

1. Korecede üç türlü sıfatlaştırma yöntemi bulunmaktadır:

a) Hareket fiilleri + -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/ zaman kodlu sıfat-fiil ekleri

b) Niteleyici fiiller + -(으)ㄴ sıfat yapım eki

c) isim soylu sözcük + ㅁ|- /i-/ “olmak” + -(으)ㄴ sıfat yapım eki

Korecede bir renk isminin dahi sıfat yapım eki (-ㄴ/n/ ya da -(으)ㄴ/eun/) alarak sıfat tamlaması kurabilmesi¹⁸ söz konusuysen Türkçede bir sözcüğün sıfat gibi kullanılabilmesi için fiil kök veya gövdesine bir ek getirilme zorunluluğu yoktur. Mesela *Uzun* sözcüğü, doğrudan bir ismin önüne (uzun masa, uzun kalem vs) geçebilir. Derin yapıda bakıldığında, *uzamak* fiiline gelen bir yapım eki ile oluştuğu görülmektedir. Ancak bu, bir kalıplaşma sürecinden sonra leksikolojik olarak *uzun* şeklinde sözlükte yerini aldığı gerçeğini değiştirmemektedir.

Korecede ise 크다 /keuda/ “büyük olmak” fiili, -다 /da/ “-mAk” mastar eki almış, esas olarak 크다- /keu-/ “büyük (ol-)” şekline sahiptir. Ancak doğrudan 크다 /keu/ şeklinde sıfat olarak kullanılamaz; sıfat yapım eki alarak 크다 /keun/ “büyük” (큰 나무 /keun namu/ “büyük ağaç”) olması gerekmektedir. Türkçede doğrudan *büyük ağaç* / *büyük olan ağaç* şeklindedir.

2. Türkçede sıfat yapım eki yoktur; Korecede vardır: -ㄴ/n/ ~ -(으)ㄴ/eun/

Türkçede sıfat olma temayülü gösteren niteleyici fiiller sıfat yapım eki almamaktadırlar: *olmak* fiilini çıkararak uzun, kısa, yeşil, mavi, geniş, dar, zayıf, ince vs. şekillerde varlık göstermekte ve bu halde sözlükte yerlerini almaktadırlar. Türkçeye arkaik olarak bakıldığında, bazı hareket fiillerinin veya oluş fiillerinin isimleşme süreçlerinin kökten sonra bir yapım eki getirilerek tamamlandığı görülmektedir: öl-ü, büyü-k, kızar-ık, soğu-k. Mesela, *büyük* kelimesi, büyü- fiil kökünün üzerine -k fiilden isim yapım eki ile oluşmuştur. Buradaki -k eki, Gabain’in (2007: m.149) de sözünü ettiği ve Eski Türkçedeki *fiilden sıfat yapan ekler* olarak ele aldığı -k ekini hatırlatmaktadır: *süzük* “temiz, arı” (süz- “süzme, temizleme”), *täglük* “kör” (täg-il- “dokunulmak”), *ıduğ* “mukaddes” (ıd- “göndermek”). Ancak Türkçede Korecedeki gibi belirgin ve tek şekilli bir sıfat yapım ekinden söz edilememektedir. Çünkü sadece -k değil, buna benzer -ğü/gü, -gmä/gma, -ğalı/gäli, -ğ/g, -ma/mä, -maz/mäz gibi fiilleri isimleştiren / sıfatlaştıran birçok yapım eki daha bulunmaktadır.

3. Korecede fiiller ve oluşumları şöyledir:

- a. 동작동사 /dongjagdongsä/ (action verb / hareket fiilleri): Öznenin eylemini ifade eder.

¹⁸ Korecede niteleme fiilleri tek şekilli sıfat yapım eki almasına rağmen renkler bazen istisna oluşturabilirler: 노랑(다) /norah(da)/ > 노란(색)¹⁸/noran(saek)/ “sarı (olmak) > sarı (rengi)” şeklinde oluşumlar varken, 녹색(다) > 녹색(색) /nok(saek)/ “yeşil olmak > yeşil” şeklinde sıfat yapım eki almamış olan oluşumlar da vardır.

b. 상태동사 /sangtaedongsa/ (state verb / durum fiilleri): Öznenin durumunu ifade eder.

c. Niteleyici fiil (형용동사)¹⁹: Üzerine -(으)ㄴ sıfat yapım eki alarak bir ismi nitelemeye hazır olan, sıfat türünden isimler oluşturabilen fiilleri ifade eder.

d. İsim soylu sözcük + yardımcı fiil : Üzerine ㄹ /i-/ “olmak” alarak bir ismi yüklemleştiren yapıyı ifade eder. Doğrudan fiil türü arasında sayılmaz.

Türkçedeki isim + yardımcı fiil (ol-) yapısı, bir ismi yüklemleştirme amacıyla kullanılmaktadır. ol- fiilinin bu şekilde kullanımı, Türkçede bir kullanıma sahipken Korecede iki kullanıma sahiptir:

- **isim soylu sözcük + ㄹ /i-/ “olmak”** : Amaç, yüklemleştirmektir. Bu, Türkçeye benzer olan tarafıdır.
- **isim soylu sözcük + ㄹ /i-/ “olmak” + -(으)ㄴ sıfat yapım eki**: Amaç, ismin önüne sıfat gibi kullanılan isim soylu sözcükler üretmek ve bu sözcükleri gerektiğinde yüklemleştirmektir:

Örnek 1: (내) 선생-**인** 동생 /nae seonsaeng-**in** dongseng/ “(benim) öğretmen **ol-an** kardeşim”

< ㄹ /i-/ “ol-” + -(으)ㄴ “-An” işlevinde sıfat yapım eki

Örnek 2: 넓-다 /neolb-da/ “geniş ol-mak” > 넓-은 방 /neolb-**eun** bang/ “geniş (ol-**an**) oda”

Korecede 넓은 **인** 방 /neolbeun **in** bang/ “geniş **olan** oda” diye bir kullanım yoktur. Dolayısıyla ㄹ /i-/ “olmak” yapısı, niteleme fiilleri ile yahut sıfat yapım eki almış sıfat görevindeki isimlerle kullanılamamaktadır. Yalnızca isim soylu sözcüklere gelmektedir.

Türkçede kılış (iş), oluş ve durum fiilleri arasında bulunan ve nesne almayan durum fiillerinin Korecedeki kullanımı, aynı şekilde öznenin durumuyla ilgilidir: anlamak, istemek, ağlamak,

¹⁹ Hareket ve durum fiilleri haricinde, sıfat yapım eki ile sıfatlaşan fiiller de bulunmaktadır. Bunların sıfat gibi kullanılabilme özelliğini vurgulamak için 형용사 /hyeongyongsa/ “sıfat” ve 동사 /dongsa/ “fiil” sözcüklerinin birleşimi ile oluşabilen 형용동사 (~형동사) /hyeongyongdongsa/ “niteleyici fiiller / sıfat gibi olan fiiller” teriminin kullanılması tercih edilmiştir.

korkmak, tercih etmek, şüphelenmek, unutmak, nefret etmek, görmek, sahip olmak, ihtiyacı olmak, hissetmek... Bunların dışında, *niteleyici fiil* kategorisi, Korece için ayrıca eklenmelidir.

Niteleyici fiillerin Türkçedeki karşılığı, *sıfat görevindeki isim soylu sözcükler + yardımcı fiil ol-* formudur. Bunlar, Türkçeye çevrilirken “*olmak*” şeklinde çevrilmektedir: 크다 /keuda/

“büyük olmak”, 행복하다 /haengbokhada/ “mutlu olmak”, 맛있다 /masissda/ “lezzetli olmak”. Dolayısıyla bu yazıda karışıklığın önüne geçmek için Korecedeki bu yapıları “*niteleyici fiiller*” (형용동사 /hyeongyongdongsa/ ~ (형동사)) ifadesi kullanılmıştır.

Niteleyici fiiller, bir ismi nitelemeye eğilimli olan fiiller üzerine -(으)ㄴ sıfat yapım eki alarak oluşan ifadelerdir. Türkçede *ol-* ile, gerektiğinde *olan* sözcüğü ile karşılanmaktadır: acı yemek / acı olan yemek; soğuk hava / soğuk olan hava.

4. Korecedeki sıfat yapım ekleri ve sıfat-fiil ekleri ile oluşturulmuş sıfat ifadeleri dışında kullanımlar mevcut mudur? Leksikolojik olarak, hiçbir ek almadan ve kök haliyle sözlükte varolan bir niteleyici isim / sıfat bulunmakta mıdır?

Korecedeki sıfat yapıları, fiil çıkışıdır. Doğrudan uzun, küçük, sevimli, çirkin, güzel, geniş, dar gibi sözlüğe isim haliyle giriş yapmamışlardır. Ancak -다 /da/ mastar eki almış halleriyle sözlükte bulunabilirler. Mesela, 가깝다 /gakkapda/ “yakın olmak” fiili, 가깝 /gakkap/ ya da 가까운 /gakkaun/ “yakın” haliyle sözlüğe giriş yapmamaktadır. Sözlükte 가깝다 /gakkapda/ “yakın olmak” ifadesini gören bir kişi, fiili zihninde 가까운 /gakkaun/ “yakın” şeklinde tamamlar. Dolayısıyla, Türkçe sözlükler *olmak* ile kullanılan niteleyici fiilleri olmak yapısı olmadan da doğrudan isim şekliyle alabilirken (güzel olmak > güzel, yüksek olmak > yüksek), Korece, sözlüksel kullanılış ile söz dizimsel kullanılışı ayırt etmektedir. Hareket fiillerinin bir sıfat olarak söz dizimine dahil olabilmesi sıfat-fiil eklerine; niteleyici fiillerin ve olmak fiil yapısı ile varolan isimlerin ise sıfat yapım ekine bağlıdır. Herhangi bir ek almadan söz varlığında bulunan bir *sıfat* olmadığından ancak bu şekilde söz dizimine giriş yapabilmektedirler. Korecede niteleyici fiiller, sıfat yapım eki ile söz dizimine giriş yaparken, mastar eki ile de sözlüğe giriş yaparlar.

5. Korecede kimi araştırmacılarca sıfat-fiil eklerine dahil edilen -ㄴ /deon/ eki, fiili geçmiş zaman anlam alanında tutan bir ek olup *hatırlama/anımsama* işlevinde kullanılmaktadır.

Korecede sıfat yapım eklerinden önce, geçmiş zaman anlam alanındaki ㄷ /deo/ hatırlama eki gelebilmekte; bu olurken ㄷ /deo/ eki, kendisinden önce geçmiş zaman ekini de alabilmektedir:

지난 토요일에 **갔던** 커피숍으로 가자. /jinan toyoire **gassdeon** keopisyobeuro gaja./

“Geçen cumartesi **gittiğimiz** kahveciye gidelim.”

Bu cümlede konuşur, gitmek eylemi üzerinden geçenlerde kahvecide bulunduğu dair bir hatırlama yaşamaktadır. Fiile zaman noktasında geçmişlik katan -(으)ㄴ /eun/ sıfat-fiil eki dışında, ekin hemen önünde ek ile bütünleşik duran ve artık kalıp halde görülen -ㄷ /deon/ eki de bulunmaktadır. Fiil bu sayede hem geçmiş zaman içerisinde bitmişlik anlamı kazanmış, hem de şimdiki zaman içerisinde hatırlatılma vesilesi ile geleceğe yönlendirilmiştir. Dolayısıyla 가- /ga-/ gitmek fiilinin üzerinde üç tane geçmiş zaman içerikli ek bulunmaktadır. Bu yapı, Korece için ayırt edici niteliktedir:

가 (fiil kök) – 았 (geçmiş zaman eki) – ㄷ (hatırlama eki) – ㄴ (geçmiş z. sıfat-fiil eki)

6. Korecede sıfat-fiil ekleri olarak kabul edilen ekler üzerine farklı görüşler bulunmaktadır: Kimisi -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/ eklerini, kimisi yalnızca -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/ eklerini kabul ederken, kimisi de -ㄷ /deon/ ekini de sıfat-fiil ekleri içinde saymaktadır. Bunlardan şimdiki zaman anlam alanındaki -는 /neun/ ekinin kabul edilmediği görüşler, ekin içeriğinde bulundurduğu -(으)ㄴ /eun/ yapısına dayanmaktadır.

Tarihsel olarak bu ekin böyle bir durumu olduğu genel bir görüştür. -는 /neu/ ekinin geçmiş zaman, -는 /neun/ ekinin şimdiki zaman ifade ettiği konusunda tartışmalar vardır. -는 /neun/ ekinin -는 /neu/ ekini içermesinden ötürü geçmiş zaman anlam alanında olduğu düşünülmektedir. Ancak bu eki içeren cümlelere bakıldığında şimdiki zaman ifade ettiği açıkça ortadadır. Önemli olan bu eke -는 /neun/ biçiminde mi, yoksa -는 /neu/ biçiminde mi yaklaşıldığıdır. Yani, anlam noktasında, 건는 아이 /geod**neun** ai/ “yürü-y-en çocuk” ifadesini

geçmiş zamanda görmek yanlıştır; şimdiki zamanda yürümekte olan bir çocuğun kastedildiği bellidir. Türkçede ise, “yürü-y-en çocuk” ifadesindeki -An eki üç farklı zaman alanında varolabilir. Bu ifade, bağlamdaki kullanımıyla ilgili olarak, yürümekte olan bir çocuğu, yürümüş / yürüme eylemini tamamlamış olan bir çocuğu veya genel anlamda yürüyen / yürüme alışkanlığı olan bir çocuğu ifade ediyor olabilir. Oysa Korecedeki sıfat-fiil eklerinin zaman noktasında sınırları net bir şekilde çizilmiştir.

Korecedeki -ㄴ /neun/, -(으)ㄴ /eun/, ve -(으)ㄹ /eul/ sıfat-fiil ekleri, Türkçedeki bazı sıfat-fiil ekleriyle işlevsel ve anlamsal benzerlikler gösterse de, her iki dilin yapısal özelliklerinden kaynaklanan önemli farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, Korecedeki -ㄴ /neun/ eki şimdiki zamanı belirtirken, Türkçede şimdiki zaman sıfat-fiil yapısının doğrudan bir karşılığı yoktur. Benzer şekilde, Korecedeki -(으)ㄴ /eun/ eki, geçmiş zamanda gerçekleşmiş ve tamamlanmış eylemleri ifade ederken, Türkçede -miş eki bu işlevi karşılar, ancak dolaylılık ve duyulmuş olan bilgi gibi ek anlamlar taşıması nedeniyle tam bir eşdeğerlikten söz edilemez. Korecedeki -(으)ㄹ /eul/ eki ise gelecek zamanda gerçekleşecek eylemleri ifade eder ve Türkçede -acak ekiyle benzer bir işlev görür. Dolayısıyla Korecedeki bu üç sıfat-fiil ekinin, Türkçede birebir karşılıkları bulunmamakta ve her iki dildeki sıfat-fiil ekleri arasında belirgin işlevsel ve anlamsal farklılıklar bulunmaktadır.

Sonuç

Türkçede, sıfat-fiil yapısı genellikle -An, -AsI, -mAz, -Xr, -DXk, -AcAk, -mXş ekleri aracılığıyla oluşturulur. Bu ekler, hem niteleyici isimler meydana getirir hem de şahıs eki ve zaman kipleriyle birleşerek fiilleri çekimli hale getirir. Korecede ise sıfat-fiil ekleri zaman kiplerine göre farklılık gösterir: Şimdiki zamanda -ㄴ /neun/, geçmiş zamanda -(으)ㄴ /eun/ ve gelecek zamanda -(으)ㄹ /eul/ ekleri kullanılır.

Korecedeki -ㄷ /deon/ eki de bu üç eke dahil edilir, ancak bu ekin sıfat-fiil ekleri arasındaki özel konumu, çekimli fiillerle kullanılabilmesi, belirsizliği, tamamlanmamışlığı ifade etmesi ve bu ekin geçmiş zaman ve hatırlama anlamları taşımasıyla diğer sıfat-fiil eklerinden ayrıldığı sonucuna varılmıştır. Türkçede özellikle geçmiş ve gelecek zaman ifade eden sıfat-fiil eklerindeki dolaylılık veya belirsizlik, bu yapıların belirli anlam katmanları taşıdığını

göstermektedir. Ancak, Korecedeki -던 /deon/ ekinin tam anlamıyla karşılığı olan bir ek Türkçede yoktur.

Aynı şekilde Korecedeki -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/, ve -(으)ㄹ /eul/ sıfat-fiil ekleri, Türkçedeki benzer eklerle işlevsel ve anlamsal açıdan yakınlıklar gösterse de, her iki dilin yapısal farklılıkları nedeniyle bu eklerin Türkçede birebir karşılıkları yoktur. Bu durum, dil tipolojisi açısından her iki dilin sıfat fiil yapılarının özgünlüklerinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Korecede, Türkçenin yapısında bulunmayan bir de *sıfat yapım eki* vardır: -ㄴ /n/ ~ -(으)ㄴ /eun/. Türkçede ise, fiilden isim yapımında birçok farklı ek kullanılmakta, Korecedeki gibi belirgin ve tek şekilli bir sıfat yapım eki bulunmamaktadır. Bu ekin varlığı, Korecenin, sözlüksel kullanılış ile söz dizimsel kullanılışı ayırt ettiğini gösterir. Hareket fiilleri, sıfat-fiil ekleriyle sıfatlaşmaktadır; niteleyici fiiller ya da olmak fiil yapısı ile varolan isimler ise sıfat yapım eki ile sıfatlaşmaktadır. Ancak bu şekilde söz dizimine giriş yapabilmektedirler. Korecede niteleyici fiiller, sıfat yapım eki ile söz dizimine, mastar eki ile sözlüğe giriş yaparlar.

Korecede üç türlü sıfatlaştırma yöntemi bulunmaktadır:

- a) Hareket fiilleri + -는 /neun/, -(으)ㄴ /eun/ ve -(으)ㄹ /eul/ zaman kodlu sıfat-fiil ekleri
- b) Niteleme fiilleri + -(으)ㄴ sıfat yapım eki
- c) isim soylu sözcük + O|- /i-/ “olmak” + -(으)ㄴ sıfat yapım eki

Korecede öznenin eylemini ve durumunu ifade eden hareket (동작동사) ve durum fiilleri (상태동사) dışında bir de niteleyici fiiller (형용동사 /hyeongyongdongsa/ ~ (형동사)) kategorisi olmalıdır. Bu fiiller, güzel olmak, uzun olmak, mutlu olmak, sevimli olmak, acı olmak gibi sıfatlaşmaya eğilimi olan, sıfat yapım eki olarak sıfat olup, tamlamaların yapısına katılan sözcükleri ifade etmektedirler. Türkçe, “isim soylu sözcük (/sıfat) + olmak” ile karşıladığı bu yapılarda *olmak* ifadesini kaldırarak sıfat oluşturabilirken Korece, bunları ancak fiil kök veya gövdesine *sıfat yapım eki* (-ㄴ /n/ ~ -(으)ㄴ /eun/) ekleyerek oluşturmaktadır: 행복하다 /haengbokhada/ “mutlu olmak” > 행복한 /haengbokhan/ “mutlu”.

Korece ve Türkçede sıfat-fiiller, çeşitlilik, görünüş ve sıfatlaştırma yöntemi açısından farklılık göstermelerine rağmen, her iki dil de sıfat-fiil kullanımında belirli tipolojik benzerlikler (sıfat-fiillerin varoluşu, kullanım amacı, zaman kodlu olma nitelikleriyle fiili belirli bir zamana sürüklemeleri, bir fiilin üzerine eklenerek fiili geçici isim yapmaları, söz dizimine katılış şekilleri, sola dallanarak sıfat tamlamaları veya yan cümle öbekleri oluşturmaları) sergilemektedir. Bu durum, Altay dil ailesine mensup olduğu kabul edilen bu iki dilin, morfolojik yapılarında ortak dilbilgisel temeller taşıdığını göstermektedir.

Kaynakça

- Akar, Ali (2003). -GAn sıfat-fiil eki. *TÜBAR-XIV-/2003-Güz*.
- Akerson, Fatma, E. & Özil, S. N. Şeyda (2015), *Türkçede niteleme sıfat işlevli yan tümceler*. TDK Yayınları.
- Çağatay, S. (1947). *Eski osmanlıca'da fiil müştakları (II. Partisipler)*. AÜ DTCTF, V. Cilt, nu: 5, s.525 – 552.
- Eraslan, Kemal (2012), *Eski uygur Türkçesi grameri*, Ankara: TDK Yayınları.
- Ercilasun, Ahmet B. (2011), *Türk dili tarihi*. Akçağ Yayınları.
- Erdal, Marcel (2004). *A grammar of old Turkic*. Leiden / Brill.
- Ergin, Muharrem (1993). *Türk dil bilgisi*, İstanbul: Bayrak Yayınları..
- Gabain, A. von (2007). *Eski Türkçenin grameri* (Çev. Mehmet AKALIN), 5.baskı, Ankara.
- Gökdağ, Bilgehan Atsız (1993). *Oğuz grubu Türk şivelerinde sıfat-fiiller* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Hyeon, İm Si (2011). *한국어 교육을 위한 관형사형 어미 교수학습 원리 (Kore dili eğitiminde sıfat fiil eklerinin öğretilmesinin ve öğrenilmesinin ilkeleri)*. Seoul: 서울 여자 대학교 대학원.
- Karabulut, F. & Ulutaş, İ. (2011). Türk dili sıfat-fiilli yapı tipolojisinin Japon, Kore ve Macar tipolojileri ile karşılaştırılması. *Turkish studies - International periodical for the languages, terature and history of Turkish or Turkic*, Volume 6/1, s. 1349-1377.

Kim Su Tae (2016), 관형사형 어미 '-는'에 대하여 (Study on adnominal ending '-neun'). *Journal of Language Sciences* 23 (1), 31-52.

Lee Yu-Ra (2011). *관형사형 어미의 시제적 기능에 대한 연구 (Sıfat-fiil eklerinin zaman işlevi üzerine bir çalışma)*, 아주대학교 교육 대학원 국어 교육 전공, (청구논문), Suwon.

Leontiç, M. (2017). Türkçede fiilimsiler, *HİKMET* 29 - Mayıs 2017.

PAEK PONG JA (2019), *한국어 문법 사전* (Korean grammar as a foreign language), Seoul.

Ramstedt, G. J. (1939). *A Korean grammar*, Suomalais-Ugrilaisen seuran toimituksia LXXXII, Helsinki. (Bu Yayım; Suomalais-Ugrilainen, Helsinki 2007).

Tekin, Talat (2014), *Orhon yazıtları*, Ankara: TDK Yayınları.

Topçu, Çiğdem (2011). *Türkçede sıfat fiil kategorisi*. (Doktora tezi). Sakarya Üniversitesi.

Yılmaz, Özlem D. (2006), Türkiye Türkçesinde sıfatımsı sekiller üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 51 (2003/1), 151-169.

Extended Abstract

A comparative analysis of the participial adjective structures in Korean and Turkish, which are considered to be within the Altaic language community, is very important in terms of revealing the existence or similar aspects that are distinctive for both languages and opening new perspectives for language typology.

In this study, the morphological functions of participial adjective suffixes in Korean and Turkish such as tense, modality and inflection are examined, and the discipline of language typology is taken as a basis to evaluate the extent to which these suffixes are similar or different from each other in terms of typological features. The aim is to compare the participial adjective structures in Korean and Turkish from the perspective of language typology, to reveal the common grammatical foundations, if any, in the morphological structure of the two languages, and to emphasise the need for a more comprehensive study of the historical and structural relations between the Altaic languages. Hence, this study presents a comparative analysis of participial adjective structures in Korean and Turkish from a linguistic perspective. Participial adjectives (also known as participles) in both languages are derived by attaching specific suffixes to verbs, which then function as modifiers for nouns. These structures play a crucial role in both languages' syntax, enabling the formation of complex sentences and providing temporal and modal information.

In order to discuss the Korean equivalents of tense-coded participial adjectives in Turkish, the main participial adjective affixes in Turkish were firstly analysed. Because when the participial adjective suffixes in Turkish and Korean are compared, the diversity in Turkish is more. There are only three participial adjective suffixes in Korean and each of them has clearly drawn its own boundaries in terms of tense. Time is very visible in these suffixes, they do not refer to time indirectly through movements and formations in the context, but they already exist with the element of time.

In Turkish, the participial adjective structure is usually formed by the suffixes -An, -AsI, -mAz, -Xr, -DXk, -AcAk, -mXş. These suffixes both form qualifying nouns and conjugate verbs by combining with personal suffixes and tenses. For example, the suffix -AcAk is used to express future actions, while -mXş is used to express actions completed in the past. These suffixes allow the formation of temporally bound adjectival phrases that can describe nouns in various tense and modal contexts. Turkish is notable for having a rich variety of participial forms, offering temporal distinctions and modal nuances, reflecting the flexibility of its morphological system.

In Korean, participial adjective suffixes differ according to tenses: $-는$ /neun/ in the present tense, $-(으)ㄴ$ /eun/ in the past tense, and $-(으)ㄹ$ /eul/ in the future tense:

자 /ja/ + $-(으)ㄴ$ /eun/ : 잔 아이 /jan ai/ ‘the child who slept (in the past)’

자 /ja/ + $-는$ /neun/ : 자는 아이 /janeun ai/ ‘the child who is sleeping (now)’

자 /ja/ + $-(으)ㄹ$ /eul/ : 잘 아이 /jal ai/ ‘the child who will sleep (in the future)’

These suffixes serve to temporally situate the actions described by verbs while functioning as modifiers. Korean participial structures are somewhat more rigid in their temporal application compared to Turkish, where a broader range of suffixes can modify a single verb form to express different nuances of time and modality. Additionally, Korean also has an adjective construction suffix (adjective-forming suffix) that is not found in Turkish: $-ㄴ/ㄹ$ ~ $-(으)ㄴ$ /eun/. In Turkish, on the other hand, many different suffixes are used to make nouns from verbs, and there is no distinct and single-shaped adjective-forming suffix like in Korean. The presence of this suffix shows that Korean distinguishes between lexical usage and syntactic usage.

These affixes in Korean do not have exact equivalents in Turkish. This situation contributes to a better understanding of the originality of the participial adjective structures of both languages in terms of language typology. In addition to these participial adjective (adjective verb) suffixes in Korean, in some opinions, the suffix $-던$ /deon/ is also considered as an participial adjective suffix by associating it with the past tense. However, the suffix is in the past tense meaning field and is used for a different purpose. For this reason, it is not appropriate to evaluate it directly within participial adjective suffixes.

Both languages demonstrate a shared typological trait of being agglutinative, where suffixes are attached to the end of root words to indicate grammatical relationships. This shared structure leads to certain similarities in how participial adjectives function in syntax. In both languages, participial adjectives are used to modify nouns and can often act as the subjects of subordinate clauses, providing a syntactic link between clauses.

However, despite these similarities, significant differences exist. Turkish participial forms are more morphologically complex, offering a greater range of affixes that allow for more precise

modal distinctions. Conversely, Korean's system, while more limited, is more streamlined and rigidly adheres to specific tense distinctions. Moreover, Korean employs the $-(으)ㄴ$ (*eun*) suffix as a *pure adjective marker*, which has no direct equivalent in Turkish.

The findings of this study contribute to a deeper understanding of how both languages utilize participial adjective structures to fulfill similar grammatical functions, despite their typological differences. By comparing these structures, the study also sheds light on the broader question of whether Turkish and Korean, often considered part of the Altaic language family, share deeper historical and structural connections. The research provides evidence for both convergence and divergence in the use of participial forms, offering insights into the morphological and syntactic intricacies of both languages.